

SEE THE SIGNS

See the Signs

An ERASMUS+ funded project on threats to
democracy

2021-2-DE04-KA220-YOU-000049211

Project Partner

anthro p o l i s

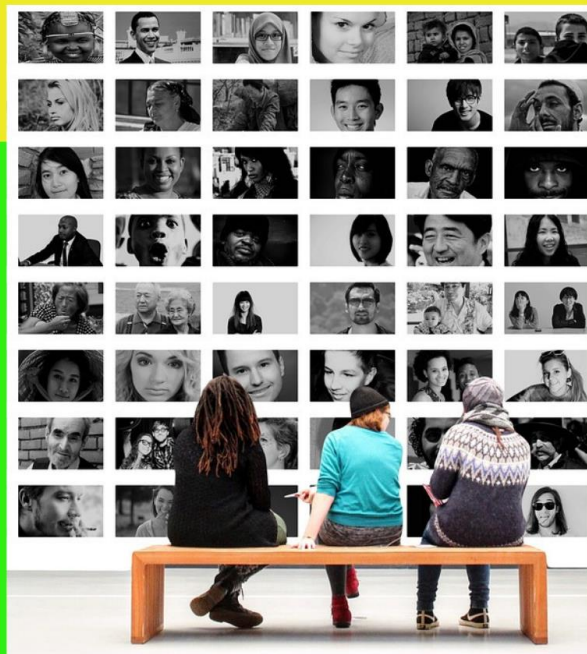
jugendagentur
Jugendagentur gGmbH

Co-funded by
the European Union

SEE THE SIGNS

BOOKLET FOR YOUNG
PEERS TO BECOME
EXHIBITION GUIDES

IG: PROJECTSEETHESIGNS_

DEMOKRATSKE VRIJEDNOSTI: ŠTA ONE PREDSTAVLJAJU I ZAŠTO IH MORAMO BITI SVJESNI KADA RAZGOVARAMO O KONTROVERZNIM TEMAMA

Cambridge rječnik definira “vrijednosti” na sljedeći način:

UVJERENJA KOJA OSOBE IMAJU, POSEBNO KADA JE U PITANJU ŠTA JE ISPAVNO A ŠTA NE, TE ŠTA JE NAJVAŽNIJE U ŽIVOTU, ŠTO IM KONTROLIRA PONAŠANJE.

Odgoj, iskustva, kultura i vjerovanja, ali i naši međuljudski odnosi, obrazovanje, te izloženost različitim idejama i perspektivama, socijalnim normama i vrijednostima može oblikovati naše lične stavove. Iz ovog razloga, u što različitim okolnostima živimo, to je veće odstupanje u našim vrijednosnim sistemima.

SEE THE SIGNS OF VALUES (POGLEDAJTE ZNAKOVE VRIJEDNOSTI)

Unutar See the Signs izložbe, umjetnici dijele demokratske vrijednosti, pri čemu isti dolaze iz različitih pozadina, odnosno 4 različite države.

DEMOKRATSKE VRIJEDNOSTI

Demokratske vrijednosti su principi i ideje koje tvore temelj demokratskog društva. Ove vrijednosti oslikavaju temeljna vjerovanja i aspiracije demokratskog sistema upravljanja, kao što su:

1. Individualne slobode i ljudska prava
2. Vladavina prava
3. Ravnopravnost i nediskriminacija
4. Politička participacija
5. Pluralizam i tolerancija
6. Odgovornost i transparentnost
7. Mirno rješavanje sporova
8. Socijalna Pravda i dobrobit

Ove vrijednosti čine okvir demokratskih društava, vode razvoj institucija, politika i prakse koji štite individualna prava, promoviraju ravnopravnost, te njeguje inkluzivno i participativno društvo. Evropske vrijednosti mogu biti pronađena na sljedećem linku: https://www.youtube.com/watch?v=Fh4uX_Grxrg

Unutar See the Signs izložbe, umjetnici dijele demokratske vrijednosti, pri čemu isti imaju različite pozadine i dolaze iz 4 različite države. Njihova umjetnička djela će izazvati različite odgovore kod svakog posjetitelja i morate biti svjesni i spremni da se nosite sa kontroverznim razgovorima.

Kada se upuštamo u kontroverznu tematiku, kao što su npr. prijetnje demokratiji, naše vrijednosti utječu na način naše interpretacije i ocjene različitih argumenata i perspektiva. Oni će također utjecati na to što posjetitelji vide i misle o izložbi See the Signs, te kako će na njih reagirati.

OSJEĆAJI POVEZANI SA KONTROVERZNIM TEMAMA: ŠTA ONI PREDSTAVLJAJU I KAKO UTJEČU NA NAS I NA DRUGE OSOBE

Kontroverzne teme često potaknu velik spektar emocija, jer se duboko vežu za naš sistem vrijednosti. Ovo su samo neki od osjećaja koji se javljaju kada govorimo o kontroverznim temama:

1. **Strast**
2. **Bijes I frustracija**
3. **Tjeskoba I strah**
4. **Empatija I saosjećanje**
5. **Zbunjenost I nesigurnost**
6. **Nada I optimizam**
7. **Razočarenje I nezadovoljstvo**
8. **Apatija I umor**

Ključno je prepoznati I potvrditi ove emocije u diskusijama koje se tiču kontroverznih tema. Stvaranje okruženja punih poštovanja i empatije u kojem se priznaju emocije može pomoći u omogućavanju konstruktivnijih i smislenijih razgovora.

Željeli bismo imati UPOZORENJE na ulazu u fizičku ili virtualnu izložbu, kako bi posjetitelje pripremili na mogući izazovni kontekst i učinili da sva njihova osjećanja, emocije, misli i riječi budu dobrodošle. Neka osnovna pravila bi trebala biti definirana koja se odnose na davanje slobodnog I sigurnog prostora, ali potrebno je I postaviti odgovarajuće granice za inkluzivne I smislene diskusije.

KAKO RAZGOVRATI O KONTROVERZNIM TEMAMA SA EMPATIJOM, AKTIVNIM SLUŠANJEM I STAVOM DOBRODOŠLICE

Izložba See the Signs stvara prilike za ljude da nauče o prijetnjama demokratiji u različitim zemljama i da komuniciraju jedni s drugima fokusirajući se na pitanja o kojima dijele različite stavove. Održavajući razgovore u sigurnom prostoru, posjetitelji mogu steći nova znanja i razumijevanje problema i kritički ocijeniti vlastite vrijednosti i stavove. Radeći to, oni također razmišljaju o i razvijaju vještine potrebne za izgradnju svojih kapaciteta za suočavanje s izazovnim okolnostima u vlastitim životima i zajednicama.

1. **Stvaranje sigurnog prostora** gdje će održavati razgovori s poštovanjem
2. **Biti otvoreni i poštivati perspektive** ljudi čak i ako se ne slažete s njihovim stavovima. Nemoj suditi.
3. **Aktivno slušanje:** dajte posjetiteljima svoju punu pažnju, pokažite im da ih slušate sa smislom
4. **Pokazivanje empatije i razumijevanja:** priznajte osjećaje i iskustva posjetitelja bez odbacivanja ili poništavanja
5. **Postavljajte otvorena pitanja**
6. **Prepoznati stereotipe i prevladati ih**
7. **Kontinuirana potraga za zajedničkim jezikom,** jer to omogućava pronalaženja rješenja za sporove koje proizilaze iz različitih perspektiva
8. **Upravljanje emocijama i ostajanje mirnim:** pravite pauze ako je potrebno i ako mislite da posjetitelj provocira ili ima toksični pristup, podsjetite ga na pravila izložbe

9. **Pozitivan završetak:** rezimirajte ključne tačke o kojima se razgovaralo, izrazite zahvalnost na razmjeni ideja i ponovno potvrdite važnost uključivanja u dijalog s poštovanjem

KAKO KOMUNICIRATI KROZ UMJETNOST KONTROVERZNE TEME MLADIM LJUDIMA SA RAZLIČITIM OBRZOVNIM I KULTURNIM POZADINAMA

Umjetnost može komunicirati mnogo tema i koncepata, ponekad čak i preko samog koncepta umjetnika. Upravo iz ovog razloga je ključno ne samo da možemo razgovarati o kontroverznom temama, ali i iste komunicirati kroz umjetnost.

Komuniciranje kroz umjetnost kontroverznih tema mladim ljudima, sa različitim obrazovnim i kulturnim pozadinama, zahtjeva promišljen i oprezan pristup, ali i strategiju.

1. **Oprezno postupanje sa umjetničkim djelima koja provociraju razmišljanje:** proučavajte ih i pokušajte predvidjeti moguće reakcije i primijeniti savjete sadržane iznad, pod odjeljkom 4.
2. **Budite svjesni raznolikosti umjetničkih formi koje karakteriziraju izložbu jer ova raznolikost također može utjecati na doživljaj posjetitelja.** Neka umjetnička forma može im rezonirati više, manje ili jednostavno na drugačiji način u skladu s njihovim vrijednostima i pozadinom. Na primjer, ako imate umjetničku formu koja je vrlo karakteristična za određenu zemlju, možda ćete morati raditi više na tački 3 ove liste kada pripremate teren za njihovo iskustvo izložbe.
3. **Budite svjesni kulturološke osjetljivosti zbog kulturnih razlika i izbjegavajte pretpostavke o porijeklu učesnika.** Dobijte više informacija o njihovom porijeklu postavljajući pitanja i uvijek se pobrinite da umjetnost i diskusije budu osjetljive na različite kulturne perspektive.
4. **Navedite kontekst:** budući da je međunarodna izložba, razmislite o pružanju historijskog, društvenog i kulturnog konteksta različitih umjetničkih djela prije nego što ih pokažete. Naročito kod mlađih posjetitelja, razumijevanje značaja problema koji se opisuju i zašto su kontroverzni, moglo bi biti korisno.
5. **Podstaknite kritičko razmišljanje postavljanjem otvorenih pitanja:** kao što je predloženo u odjeljku 4. Uopćeno govoreći, pobrinite se da su sve tačke u odjeljku 4 pokrivene.
6. **Pozovite gostujuće govornike i umjetnike uživo:** pozovite umjetnike, aktiviste ili stručnjake da podijele svoje uvide i iskustva uživo tokom fizičkih ili virtualnih obilazaka izložbi. Njihovo prisustvo može ojačati kontekst i produbiti razumijevanje posjetitelja.
7. **Koristite savremene i historijske primjere:** Uključite i savremena i historijska umjetnička djela kako biste pokazali da su kontroverzna pitanja bila prisutna kroz historiju i da su i dalje relevantna. Počnite od veza koje svako umjetničko djelo stvara u vama, zabilježite ih i podijelite tokom obilaska izložbe.
8. **Potaknite istraživanje:** Ohrabrite učesnike da samostalno istražuju probleme, podstičući dublje razumijevanje izvan same umjetnosti.
9. **Povratne informacije i rekapitulacija:** Dajte učesnicima priliku da razmisle o iskustvu. Šta su naučili? Kako je to uticalo na njihove perspektive? Ovo pomaže u konsolidaciji procesa učenja. Napravite završni prostor u vašoj fizičkoj ili virtualnoj izložbi gdje mogu izraziti svoja osjećanja i misli i podijeliti svoje učenje.

KAKO OSIGURATI MULTI-KULTURALNU PERSPEKTIVU NA PREDMETNU TEMU I IZLOŽBU

Obezbjedivanje multi-kulturalne perspektive zahtijeva pomno planiranje i uzimanje u obzir razne kulturne pozadine. A što se može postići na sljedeći način:

1. **Formirajte raznolik tim:** Uvjerite se da su vaši treneri sudjelovali ili su vas uključili u interkulturalno rezonovanje o izložbi i njenim umjetničkim djelima prije nego što povedete svoj prvi obilazak.
2. **Zapamtite važnost istraživanja i konsultacija:** Kada čitate materijale o izložbi, sprovedite istraživanje o kulturnim nijansama, historiji i osjetljivosti u vezi s temama kojima se bavite prije nego što obučite vodiče. Konsultujte se sa pojedincima iz kultura predstavljenih na izložbi kako biste stekli uvid i osigurali tačnost informacija.
3. **Obratite pažnju na kulturnu i interkulturalnu osjetljivost:** Pratite tačku u Odjeljku 4 i Odjeljku 5; posebno zapamtite da kultura može uticati na pojedince, njihove pretpostavke, i očekivanja, te može dovesti do sukoba. Odstranite vlastite pretpostavke i vrijednosti. Razmislite o vlastitoj kulturi, njenim pozitivnim aspektima, njenim granicama, načinu na koji je stereotipizirana u inostranstvu; ako sumnjate u stereotipe koji okružuju vašu kulturu, zamolite ostale omladinske radnike međunarodnog tima da vam daju svoje mišljenje. Pokušajte razviti višestruke perspektive koje prevazilaze ono u čemu ste odrasli, naučili ili razmišljali. Povećajte svoju toleranciju na dvosmislenost: neke kulture se izražavaju na načine koji nas mogu zbuniti; budite strpljivi i slijedite sve savjete iz odjeljka 4 kako biste olakšali bolje razumijevanje. Ne zaboravite postavljati otvorena pitanja koja su kulturološki prikladna: neke kulture mogu imati duboku traumu. Formulirajte otvorena pitanja kako biste unaprijed animirali izložbu i razgovarajte o njima s ljudima različitog porijekla kako biste bili sigurni da poštuju osjetljivost istih.
4. **Interkulturalna povratna informacija i rekapitulacija:** Kao što je predloženo u Odjeljku 5, završna faza povratne informacije i rekapitulacija je zaista važna. Zamolite posjetitelje da podijele vlastito iskustvo izložbe, također razmišljajući o i dijeleći svoju kulturnu pozadinu i njen utjecaj na samo iskustvo. Neki ljudi će pričati, neki će se radije izražavati na druge načine. Pripremite knjigu posjetitelja (bilo fizičku ili virtualnu) u kojoj posjetitelji mogu izraziti svoje misli i osjećaje. U fizičkom prostoru, oni mogu ostaviti zid za povratne informacije, refleksije izražene pisanim riječima ili crtežima, na praznom prostoru gdje su postavljene prazni stikeri.
5. **Kontinuirano učenje:** Kako izložba bude napredovala, nastavit ćete učiti i prilagođavati se na osnovu interakcija posjetitelja i povratnih informacija. Zasigurno će uslijediti i prilagođavanja kako bi poboljšali multikulturalnu zastupljenost.

KAKO UKLJUČITI POSJETITELJE U REFLEKTIRANJE POVODOM KONTROVERZNIH PITANJA VIRTUELNO I LICEM U LICE

1. **Zakažite manifestacije uživo:** ako je neko od umjetničkih djela koreografija ili pjesma ili uključuje glumu, možete pozvati svoje umjetnike da urade nešto posebno uživo. Razmislite i o tome da pozovete druge umjetnike koji bi mogli dodatno pojačati emocionalni angažman kroz svoju umjetnost koja odgovara temama, atmosferi i ciljevima izložbe.
2. **Osigurajte interaktivne radionice:** Ugostite radionice koje omogućavaju posjetiteljima da kreiraju vlastitu umjetnost inspiriranu temama izložbe. Ovo praktično iskustvo može dovesti do dubljih ličnih razmišljanja.
3. **Dizajnirajte aktivnosti rekapitulacije zasnovane na umjetnosti:** Kreirajte aktivnosti koje traže od posjetitelja da protumače poruku ili simboliku umjetničkog djela i razmisle o tome kako se ono odnosi na kontroverzno pitanje.
4. **Postavite stanice za pitanja:** Postavite stanice sa pitanjima koja podstiču na razmišljanje u vezi sa kontroverznim pitanjima koja se obrađuju na izložbi. Slijedite sve savjete uključene u Odjeljke 4 i 5.

5. **Omogućite diskusiju Paneli i razgovori:** pozovite stručnjake, umjetnike i aktiviste da učestvuju u panel diskusijama ili razgovorima o temama.
6. **Dizajnirajte reflektirajući prostor:** Dizajnirajte mirne prostore unutar izložbe u kojima posjetitelji (licem-u-lice) izložbe mogu sjediti, razmišljati i zapisivati svoje misli u priloženim bilježnicama. Na mreži, osigurajte nekoliko trenutaka tišine prije nego što nastavite s vođenim obilaskom.
7. **Napravite zid za povratne informacije:** Postavite zidove (stvarne i online) na kojima posjetitelji mogu napisati svoja razmišljanja, mišljenja i pitanja u vezi sa izložbom. Ovo stvara vizualnu predstavu različitih gledišta i omogućava introvertnijim posjetiteljima da imaju prostora da kažu svoje mišljenje.
8. **Pokreni izazove društvenih medija:** Pokreni izazove koji potiču posjetitelje da kreiraju vlastitu umjetnost ili pisane odgovore inspirirane izložbom i podijele ih na platformama društvenih medija.
9. **Kreirajte digitalne resurse:** Obezbijedite resurse za preuzimanje, kao što su vodiči za diskusiju ili pozadinske informacije, koje posjetioci mogu koristiti za razmišljanje o sadržaju izložbe.
10. **Kreirajte interaktivne kvizove i ankete:** Koristeći besplatne online aplikacije, kreirajte online kvizove ili ankete koje podstiču posjetitelje da testiraju svoje znanje o temama ili kontekstu umjetničkih djela i razmisle o vlastitim mišljenjima.
11. **Obrasci za povratne informacije:** Uključite digitalne obrasce za povratne informacije koji omogućavaju posjetiteljima da podijele svoja razmišljanja, osjećaje i prijedloge o online izložbi.

BILJEŠKE

Co-funded by
the European Union